



Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center



M 0 7 1 6 4 1 1 1

SPOMLADANSKI ROK

TEORIJA IN ZGODOVINA DRAME IN GLEDALIŠČE

Izpitna pola

Ponedeljek, 11. junij 2007 / 90 minut

Dovoljeno dodatno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese s seboj nalivno pero ali kemični svinčnik, svinčnik, šilček in radirko.

Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca in dva konceptna lista.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila. Ne izpuščajte ničesar!

Ne obračajte strani in ne začenjajte reševati nalog, dokler Vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca).

Rešitev nalog v izpitni poli ni dovoljeno zapisovati z navadnim svinčnikom.

Odgovore zapisujte razločno, v prostor, ki je za to namenjen. Uporabljate lahko nalivno pero ali kemični svinčnik. Nečitljive rešitve in nejasni popravki se točkujejo z nič (0) točkami. **Osutek, ki ga lahko napišete na konceptni list, se pri ocenjevanju ne upošteva.**

Zaupajte vase in v svoje sposobnosti.

Želimo Vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 1 prazno.

Preberite odlomek iz dramskega besedila (A):

TEIRESIAS:

Uganil sem: čast, pravičnost, vest, dolžnost ...

Ne razumem pa, čemu. Čemu sta se spečali z mrtvim Polinejkom? Kaj mislita, da manj bo mrtev,

če ga potresesta s tistim ščepcem prsti?

HAIMON:

Z besedo drugo sem ji isto maloprej povedal.

ISMENA:

Ne čudim se, da ne poznaš niti časti niti dolžnosti.

Ker pa si vedež, bi se moral prikloniti vsaj temu, kar sodi v tvoje opravilo: obredu in navadi.

HAIMON:

Pusti to: navado in obred!

Saj vidiš, da je Kreon jezen in v hiši zdraha.

Ni lepši mir, pa nič obreda?

TEIRESIAS:

Ne, kraljična si želi pravičnega miru.

Nazadnje – kdo si ga ni želel v mlajših letih!

Ne razumem pa, čemu si iščeš pomočnikov.

Z Antigono sta resda sestri, ampak verjemi starcu, nič enaki. Eno si ti in drugo ona.

Ti si rada živela na tleh, tvoja sestra pa je od malega blodila pod oblaki in počenjala vse tako, kar je bilo vsaj malo zoper vzvišeno vedenje, ki je, vsi vemo, lastno tebi.

HAIMON:

Natanko isto sem ji rekel, z besedo drugo, se razume.

ISMENA:

S sestro sem združena z dolžnostjo in s krvjo.

To je kraljevska kri: v nji ni prostora za poniglavost in za ozire, ki drugim polnijo glave.

HAIMON:

Potikati se za obzidji ni nič kraljevske.

ISMENA:

Je, če je resnica tam in ne na dvoru, kjer morala bi biti.

1. Vnesite v stolpce podatke za besedilo, iz katerega je vzet odlomek **A**:

Avtor	
Naslov besedila	
Leto gledališke uprizoritve	
Dramski žanr	
Nosilca ključnih situacij	
Zunanja zgradba	
Verzi	

7 točk

2. Naloga: Označite dramska lika, ki nastopita v odlomku A:

Haimon: _____

Teiresias: _____

4 točke

Naloga: Preberite odlomek iz dramskega besedila (B):

ISMENA (odlomek):

Veliko rek je presahnilo na svojih potih v morja,
veliko jih še bo, preden bo našel svet
svoj skupni prav.

Dotlej lahko storim le to, da iščem svojega:
mimo laži vsakdanjosti, mimo varljive varnosti,
mimo slepote.

Bedna misel: lépo je, kar je lepó za vse!

Ko je ta misel gola, brez perja in petelinje rože,

se sliši vsakdanje:

pazi nase, skrbi zase, zunaj mene pa naj gre,
kot pač že gre.

Kdor išče s celim srcem, s celo mrežo svojih žil,
kdor se z odprtimi rokami vrže v svet,
temu zanesljivo na hrbet pade bič,
kdor pa je za lepó nasploh, za prav nasploh,
komur torej ni za nič, ta zanesljivo prejme svoj cekin.

3. Navedena Ismenina _____ replika je izrečena Haimonu (praznino
zapolnite z vrsto replike). Na koga meri v sklepnih verzih? _____

2 točki

4. Kateri lastnosti zlasti pokaže Ismena v njej? Označite jo.

4 točke

5. Bi lahko navedli dve Ismenini napaki in vsaj eno njuno posledico?

3 točke

6. Katere svoje ideje ne uresniči?

1 točka

Preberite odlomek iz dramskega besedila (C):

KREON:

Nikoli, sin, mi iz strasti do ženske
ne izgublaj pameti! In dobro vedi:
če v postelji se vgnezdi slaba ženska,
objemi kmalu se ohlade! Ni rane,
ki bi skelela bolj kot slaba žena!
To dekle kot sovražnico izpljuni,
naj v Had odide, tam si išče snubca!
V vsem mestu njo edino sem zalotil
pri nepokorščini. Ne morem zdaj
pred mestom se postavljati na laž.
Ubil jo bom, pa naj se toži Zevsu,
zavetniku rodu! Če niti svojcev
ne ukrotim, kako naj vladam mestu?
Le kdor se izkaže mož v domači hiši,
bo tudi v mestu poštenjak, kot treba.
Na takega moža se rad zanesem,

ta zna voditi, zna poslušen biti,
med točo kopij z mesta se ne gane,
ukazu zvest in čvrst tovariš v vrsti.
A kdor tepta zakone in si vmišlja,
da sam ukazoval bo oblastnikom,
ne bo iz mojih ust dočakal hvale!
Le komur dana je oblast, ga ubogaj
v vsem – naj je majhno, naj je prav, naj ne!
Brezvladje je najhujše vsega zla:
države ruši, prazni nam domove,
v vojakov vrste seje malodušje.
A kjer cvete država, prvi temelj
blaginje je pokorščina. Tako
nam treba je braniti red, nikoli
pred žensko vdati se. Če že je treba,
bolje, da nas izrine možka pest,
kot da nas razglase za hlapce žensk!

7. Povzemite glavne ideje govora Sofoklejevega Kreona sinu Haimonu (a) in zapišite vrsto tega/takšnega govora (b)?

a) _____

b) _____

2 točki

Preberite odlomek iz dramskega besedila (Č):

KREON:

Ko je človek kralj, ne gleda v svet sam v vrvežu sveta,
ampak se vzpne na grič, ki je brez barv in sonca,
da mu pogled je neskaljen in stvaren.

Popušcanje, usmiljenje, ljubezen so čustva,
prikladna za družinsko izbo.

Kdor je na prestolu, pozna le preiskavo, sodbo, kazen.

8. Kdo je Smoletov Kreon (a), kaj hoče (b), kaj ga najbolj skrbi (c), kaj pomeni: "kraljevski človek naj bo kralj" (č)?

a) _____

b) _____

c) _____

č) _____

4 točke

9. Premislite in zapišite, v čem sta si Sofoklejev in Smoletov Kreon podobna (a) oziroma različna (b).

a) _____

b) _____

4 točke

Preberite odlomek iz dramskega besedila (D):

ISMENA:

Naj, še naj zvone v potrdilo velike novice!

Ne čujete glasov iz mesta?

O, čutim ga, prihaja!

Paž!

10. Navedene besede uvajajo sklepno situacijo drame. Na kratko povzemite dogajanje v njej in razložite njegovo simboliko.

2 točki

11. Navedite dve pomembni ideji Smoletove drame.

2 točki

12. V kakšen dramski čas je postavljeno dogajanje Smoletove Antigone?

3 točke

13. Kje po vaši presoji doseže dramsko dogajanje "vrh" (podčrtajte eno od ponujenih možnosti ali pripišite svojo):

v razglasitvi Antigone za blazno, v trenutku, ko izvemo, da je našla Polinejka, v sklepni situaciji z zvonjenjem in paževim pobegom ali _____?

1 točka

14. Kako bi razložili Antigonino uporno, vztrajno iskanje bratovega trupla in simbolični pokop njegovega trupla?

2 točki

15. Poznate poleg Sofoklejeve in Smoletove obdelave Antigone še kako?

1 točka

16. Katero Antigono bi lahko uvrstili med poetične drame, če vemo, da kaže takšna drama npr. hkrati empirični in metafizični svet, ki ima status resnice; da je osrednji dramski lik nosilec intuicije, ki vzpostavlja nevidni svet, saj ga le on vidi, drugi pa se do njega in do njegovih vizij opredeljujejo; da je besedilo verzificirano; da dramatik uporabi zgodovinske, mitične in pravljичne motive ... (podčrtajte ustrezní odgovor):

OBE – SOFOKLEJEVO – SMOLETOVO

1 točka

17. Primerjajte obdelavo obeh besedil.

3 točke

18. Katere vrste (samo)označevanja dramskih likov so uporabljene v naslednjih verzih:

- a) Z mrličí trgovati je umazan posel!
To je resnica, ki je ne odpravi reka besedi!
Umažite si roke, če blato vam diši,
ampak pustite mene snažno! (*Ismena*)

- b) Ne tebe, ne te dvojne mere ne razumem.
Besede ti zvene oholo,
a se mi zdi, da so brez trdne teže. (*Teiresias*)
-

- c) Za tistega, ki je z vestjo pri tleh,
ki je srce in um zastavil za lonec juhe in za toplo peč,
ki mu je neznan ponos, občutek čistosti odveč,
Ismena, vedež, noče z njim!
Ismena, vedež, je previsoka za blato teh spletk. (*Ismena*)
-

3 točke

19. Posameznemu primeru pripišite ustrezno vrsto figure; poiščite jo med navedenimi figurami:

- antinomija ali nasprotje,
- arhaizem ali zastarela beseda,
- inverzija ali obrat v besednem redu,
- fraza,
- oksimoron ali bistroumni nesmisel,
- metonimija ali poimenovanje.

postelj – _____

kamen se mi je odvalil od srca – _____

zanesle so me noge – _____

meni sonce sije mrak – _____

bodalce trdno – _____

Ti si rada živa in na tleh, tvoja sestra pa je od malega blodila pod oblaki –

3 točke

20. Se strinjate, da je neuprizorjena igra "mrtva", kakor je zapisal V. Möderndorfer (2002)? Obkrožite ustrezen odgovor in ga utemeljite.

DA NE

3 točke

21. Kako imenujemo prenos dramskega besedila na gledališki oder?

1 točka

22. Navedite dve razliki med dramsko in gledališko umetnino.

2 točki

23. Sta izvorno in uprizorjeno dramsko besedilo namenjeni istemu naslovniku? Obkrožite ustrezen odgovor in ga razložite.

DA NE

2 točki

24. Kako razume dramaturg dramsko besedilo in kaj z njim dela (a)? Navedite ime prvega slovenskega gledališkega dramaturga (b) in naslov njegove tragedije, vezane na celjske grofe (c).

a) _____

b) _____

c) _____

4 točke

25. Navedite dve uprizoritveni prvini, ki sta v/na odorskem prostoru tudi časovni indikator:

2 točki

26. S katerim odrskim simbolom bi uvedli gledališko uprizoritev Smoletove Antigone in zakaj?

2 točki

27. Katero barvo (kostumov, scenografije, razsvetljave) bi izbrali kot prevladujočo v vaši gledališki uprizoritvi Smoletove Antigone? Izbiro utemeljite.

2 točki

PRAZNA STRAN